EUROPEISKA KOMMISSIONEN

UNIONENS HÖGA REPRESENTANT FÖR UTRIKES FRÅGOR OCH SÄKERHETSPOLITIK

Bryssel den 25.3.2020
JOIN(2020) 5 final

ANNEX

BILAGA

till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS GEMENSAMMA MEDDELANDE

EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020-2024

EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020-2024 fastställer vilken ambitionsnivå EU och dess medlemsstater vill hålla på detta område och vilka mål som bör uppnås tillsammans med tredjeland. Mänskliga rättigheter och demokrati ska konsekvent främjas på ett samordnat sätt i samband med alla aspekter på EU:s yttre åtgärder (till exempel inom ramen för handels-, miljö- och utvecklingspolitiken).

Ett faktiskt genomförande av målen i handlingsplanen kräver **samordnade åtgärder** av EU och dess medlemsstater, dock med hänsyn tagen till vars och ens särskilda institutionella roll och behörighet, oavsett om det gäller unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik/Europeiska kommissionens vice ordförande, biträdd av Europeiska utrikestjänsten, Europeiska kommissionen, rådet eller medlemsstaterna. Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter kommer att fortsätta vara en nyckelaktör på det politiska planet och ha en central roll för att styra genomförandet av handlingsplanen i syfte att nå hållbara framsteg. Europaparlamentet har en särskild och viktig roll när det gäller främjandet av de mänskliga rättigheterna och demokratin.

Handlingsplanen fastställer de övergripande prioriteringarna och målen för EU:s politik för mänskliga rättigheter under de kommande fem åren. Handlingsplanens mål kommer att beaktas och genomföras på alla nivåer, såväl nationellt och regionalt som multilateralt. På det operativa planet kommer **fem handlingslinjer** att genomföras i praktiken i partnerländerna.

Över 140 **EU-delegationer och EU-kontor** över hela världen kommer, tillsammans med **medlemsstaternas ambassader**, att gå i bräschen för genomförandet, anpassa prioriteringarna och målen till lokala förhållanden och rapportera om resultaten. Inom ramen för handlingsplanen kommer EU:s delegationer att arbeta tillsammans med medlemsstaterna för att fastställa konkreta prioriteringar i verksamhetsländerna under femårsperioden. Arbetet kommer att stöttas med **rejäla ekonomiska och politiska resurser**. Program och projekt på nationell, regional och global nivå samt uppdrag och insatser inom ramen för den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken kommer att bidra till att målen nås.

För att kunna uppnå målen behövs systematisk och samordnad användning av **samtliga instrument** som står till EU:s förfogande, däribland följande:

- **Politisk dialog, människorättsdialoger och sektorsdialoger** med partnerländer och regionala organisationer.
- Dialog och övervakningsuppdrag för att genomföra EU:s **allmänna preferenssystem**.
- Tematiskt och geografiskt inriktade instrument inom ramen för **den fleråriga budgetramen 2021-2027** (särskilda projekt och program beroende på sammanhanget).
- Åtgärder i **multilaterala och regionala människorättsforum:** EU-ledda tematiska och geografiska resolutioner som tar ställning i en rad frågor gällande mänskliga rättigheter, stöd till andra relevanta resolutioner, uttalanden och insatser från EU, deltagande i interaktiva dialoger, offentliga debatter och utfrågningar, evenemang som stöder mänskliga rättigheter och demokrati.
- **Uttalanden om** de mänskliga rättigheterna och demokratin, **offentlig diplomati och kommunikation**, medvetandegörande åtgärder, offentliga uttalanden och *démarcher*

som fördömer kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna samt erkännande av åtgärder som främjar och skyddar mänskliga rättigheter.

- Övervakning av **rättegångar** mot människorättsförsvarare.
- **EU:s 13 riktlinjer för mänskliga rättigheter**[1] – instrument och verktyg som kan hjälpa EU:s delegationer och medlemsstaternas ambassader att främja EU:s politik för mänskliga rättigheter.
- Valövervakning och uppföljning.
- Regelbunden **dialog** med det civila samhället, människorättsorganisationer och näringslivet.
- Samarbete och samordning med **multilaterala människorättsforum och FN-organ för mänskliga rättigheter**.

I. SKYDDA ENSKILDA OCH GE DEM EGENMAKT

Att skydda enskilda och ge dem egenmakt innebär att se till att var och en till fullo åtnjuter medborgerliga och politiska rättigheter liksom ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Egenmakt för alla (ingen får lämnas utanför) innebär att hjälpa alla att nå sin fulla potential som jämlika och aktiva samhällsmedlemmar. Rättsstatsprincipen är grundförutsättningen för sammanhållningen i samhället, solidaritet och förtroende såväl mellan staten och dess medborgare som i mellanmänskliga sammanhang.

➢ ***Genomförandemedel:*** *politisk dialog, människorättsdialoger, sektorsdialoger, övervakningsuppdrag inom ramen för den särskilda stimulansordningen för hållbar utveckling och gott styre (GSP+)/allt utom vapen, relevanta EU-riktlinjer för mänskliga rättigheter med särskilda verktyg för att uppnå tematiska mål, resolutioner i FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott, tematiskt och geografiskt inriktade finansieringsinstrument (relevanta program och projekt), direktstöd till människorättsförsvarare, övervakning av rättegångar, ratificering och tillämpning av relevanta konventioner och fakultativa protokoll från FN och Internationella arbetsorganisationen (ILO), uttalanden om brott mot eller kränkningar av de mänskliga rättigheterna, offentlig diplomati och målriktade kampanjer, konferenser och andra evenemang samt dialog med det civila samhället och andra icke-statliga aktörer.*

A. Skydda människor, motverka ojämlikhet, diskriminering och utestängning

- Arbeta för att dödsstraffet avskaffas i hela världen. I länder där dödsstraff fortfarande tillämpas, insistera på respekten för miniminormer och arbeta för ett moratorium för avrättningarna som ett första steg på vägen mot fullständigt avskaffande.

[1] https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_en/8441/Human%20Rights%20Guidelines.

- Eftersträva att avskaffa tortyr i hela världen via förebyggande insatser, förbud, ansvarsutkrävande och upprättelse för tortyroffer, bland annat genom att främja den globala alliansen för tortyrfri handel.
- Stödja människorättsförsvarare och deras rättsliga företrädare och ta hänsyn till hur deras arbete påverkar deras familjer. Arbeta för att säkerställa positivt erkännande för den viktiga uppgift människorättsförsvarare har. Ta upp enskilda fall som rör bland annat markrättigheter, arbetsrelaterade rättigheter, naturtillgångar, miljöfrågor, klimatförändring och problem som följer av företags rovdrift.
- Öka åtgärderna mot alla former av diskriminering, även på grund av exempelvis kön, ras, etniskt eller socialt ursprung, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, funktionshinder, ålder, sexuell läggning eller könsidentitet och fortsätta uppmana alla stater att respektera, skydda och garantera de mänskliga rättigheterna för personer som tillhör minoriteter, däribland nationella minoriteter, etniska minoriteter, religiösa grupper eller språkliga minoriteter.
- Förespråka eliminering, förebyggande och skydd mot sexuellt och könsrelaterat våld, däribland skadliga sedvänjor som kvinnlig könsstympning, barnamord på flickor, barngifte, tidigt gifte, tvångsgifte och diskriminering. Uppmuntra snabb ratificering och snabbt genomförande av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (Istanbulkonventionen).
- Arbeta för ett fullständigt och effektivt genomförande av handlingsplanen från Peking och handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling[2] samt resultatet från konferenserna om översyn av dessa, och fortsätta skydda sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i detta sammanhang.
- Öka insatserna för att förbygga och motverka alla former av diskriminering mot homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella, däribland hbti-fobiskt våld och hatpropaganda.
- Främja åtgärder för att förebygga, bekämpa och bemöta alla former av våld mot barn. Hjälpa partnerländerna att bygga upp och stärka systemen för att skydda barn. Stödja utvecklingen av alternativ omsorg av god kvalitet och övergången från institutionaliserad vård till omsorg av god kvalitet som är familje- och samhällsbaserad för barn utan vårdnadshavare.
- Försvara det särskilda internationella skydd som migranter, flyktingar, internflyktingar och statslösa personer har rätt till. Stödja åtgärder för att förbättra integrationen, den sociala sammanhållningen och tillgången till grundläggande samhällstjänster av god kvalitet.
- Främja åtgärder för att hantera den stora risken för att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald allvarligt påverkar sådana mänskliga rättigheter som rätten till liv,

[2] https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.177_20.pdf.

hälsa, rent vatten, livsmedel, bostad och en dräglig levnadsnivå, bland annat med tanke på det lidande som klimatflyktingar utsätts för.

- Stödja en människorättsligt grundad hållning till migrationsstyrning och stärka staternas, det civila samhällets och FN:s samarbetsparters möjligheter att genomföra denna hållning.

B. Ge människor egenmakt

- Stödja statliga myndigheter när det gäller att ge alla en rättslig identitet, i synnerhet genom att säkerställa allmän födsloregistrering.
- Säkerställa att barn och ungdomar på ett meningsfullt sätt deltar i beslut på alla nivåer som påverkar dem, däribland i utformandet och genomförandet av EU:s politik.
- Uppmuntra partnerländerna att ratificera och genomföra FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Bistå med att förebygga och undanröja attitydmässiga, institutionella och miljömässiga hinder. Säkerställa tillgången till infrastruktur, transport, informations- och kommunikationsteknik (IKT) och sådana inkluderande tjänster som utbildning, även distansundervisning, sjukvård, rättvisa och sysselsättning.
- Stödja ursprungsbefolkningarna genom att främja deras deltagande i relevanta människorätts- och utvecklingsprocesser och genom att följa principen om deras fria, på förhand inhämtade och välinformerade samtycke till alla beslut som kan påverka dem.

C. Främja grundläggande friheter och öka det demokratiska och politiska utrymmet

- Främja en säker och gynnsam miljö för det civila samhällets aktörer i deras egenskap av självständiga aktörer, bland annat via långsiktigt stöd för kapacitetsuppbyggnad och meningsfullt deltagande från det civila samhället på nationell, regional och global nivå.
- Ta fram verktyg för att spåra och reagera på tidiga varningstecken på inskränkningar i det demokratiska utrymmet och det civila samhällets utrymme, bland annat med hjälp av it och insatser mot terrorism med utgångspunkt i goda metoder och motinsatser, samt verktyg för att bevaka möjligheterna att öka det demokratiska utrymmet.
- Skydda yttrandefriheten, mediefriheten och pluralismen, såväl online som off-line. Öka allmänhetens medvetenhet och stimulera den offentliga debatten om åtgärder för att motverka desinformation.
- Bidra till journalisters säkerhet och skydd genom att fördöma attacker som riktas mot dem. Säkerställa att den som utsätts för hot eller påtryckningar får stöd via EU:s mekanism för skydd av människorättsförsvarare. Stödja massmediala initiativ och upprop till statliga myndigheter att förebygga och fördöma sådant våld och vidta effektiva åtgärder för att motverka straffrihet.

- Förebygga och ingripa mot inskränkningar av rätten att delta i fredliga sammankomster eller av föreningsfriheten, däribland situationer där det civila samhällets organisationer, arbetstagare eller arbetsgivare påverkas.
- Uppmuntra dialog och fredliga lösningar på politiska kriser och massprotester i enlighet med normerna för mänskliga rättigheter. Bygga upp det civila samhällets och de politiska aktörernas kapacitet att reagera på klagomål som framförs via spontana medborgarrörelser.
- Försöka nå ut till religiösa och trosbaserade aktörer och bedöma hur de kan bidra till fredsskapande och ekumeniska initiativ, försoningsprocesser och medling och skapa synergier med pågående FN-initiativ.
- Stödja åtgärder som skyddar den akademiska friheten, utbildningsväsendets oberoende och dess kapacitet att tillhandahålla distansundervisning online.

D. Främja rättsstatsprincipen och objektiv rättstillämpning

- Befordra rättsstatsprincipen i partnerländerna och främja rätten till en rättvis rättegång för att säkerställa respekten för de mänskliga rättigheterna i rättstillämpningen.
- Förbättra tillgången till rättvisa och juridiskt bistånd, däribland rättshjälp, främst med inriktning på särskilt utsatta människor, även med hjälp av digital teknik.
- Stödja inrättandet av alternativa tvistlösningsmetoder som ett sätt att minska rättsliga, praktiska och övriga omständigheter som försvårar möjligheterna till upprättelse för den som fallit offer för kränkningar av de mänskliga rättigheterna.
- Stödja utvecklingen av ett barnvänligt rättsväsende för alla barn som kommer i kontakt med det eller som frihetsberövas.
- Stödja förbättringar i linje med internationella normer avseende fängelseförhållanden och behandlingen av frihetsberövade personer.

E. Öka ansvarsskyldigheten, bekämpa straffrihet och stödja övergångsrättvisa

- Utveckla ett nytt, övergripande och globalt EU-system för sanktioner avseende mänskliga rättigheter för att motverka allvarliga kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna i hela världen.
- Utveckla EU:s arbete för att säkerställa ansvarsskyldighet, i synnerhet för allvarliga kränkningar och brott mot de mänskliga rättigheterna genom att koppla samman nationella och internationella ansträngningar och bygga vidare på EU:s politik, till exempel i fråga om barn i väpnade konflikter, överlevare av konfliktrelaterat sexuellt våld, övergångsrättvisa, kampen mot tortyr och annan ovärdig behandling samt den internationella brottmålsdomstolen.
- Stödja nationella initiativ för att motverka straffrihet vid allvarliga kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna och stödja gränsöverskridande rättsprocesser, även genom stärkta band med FN.

- Främja ett fortsatt politiskt engagemang för och en omsättning i praktiken av skyldigheten att skydda (R2P), genom att underlätta dialog och engagemang i FN-sammanhang och genom att använda begreppet som ett analysverktyg på vissa nationella situationer[3].
- Motverka straffrihet för alla förövare som deltagit i människohandel, i syfte att förebygga och fullständigt utplåna människohandel. Bistå och skydda brottsoffer, särskilt kvinnor och barn.

F. Stärka ekonomiska, sociala, kulturella och arbetsrelaterade rättigheter

- Stärka kopplingarna mellan mänskliga rättigheter och miljöfrågor, däribland klimatförändringarna, i EU:s yttre åtgärder. Stödja verksamhet som syftar till att öka kunskaperna om hur klimatförändringar och miljöförstöring påverkar de mänskliga rättigheterna.
- Integrera ekonomiska, sociala, kulturella och arbetsrelaterade rättigheter i EU:s dialoger om mänskliga rättigheter med partnerländerna och samtidigt säkerställa synergier med andra samråd och övervakningsuppdrag inom ramen för GSP+/allt utom vapen.
- Främja nolltolerans för barnarbete och avskaffa tvångsarbete, även genom stöd till partnerskap på alla nivåer, arbetsrelaterade rättigheter i EU:s handelsförbindelser, tillbörlig aktsamhet i fråga om de mänskliga rättigheterna i internationella leveranskedjor och ansträngningar för att främja ratificering av ILO:s protokoll till konventionen om tvångsarbete.
- Stödja de offentliga myndigheterna i deras uppdrag att anta och säkerställa efterlevnaden av miljölagstiftning som har till syfte att skapa en säker, ren, hälsosam och hållbar miljö, även genom att verka för goda styrelseformer när det gäller förvaltningen av naturresurser och rättsstatsprincipen, tillgången till information, allmänhetens deltagande i beslutsfattandet och tillgången till rättslig prövning när det gäller miljö- och klimatrelaterade frågor.
- Hjälpa de statliga myndigheterna att utveckla och tillämpa lagar och andra författningar och sin politik i fråga om livsmedel, markanvändning, naturresurser, bostäder och egendom på ett sätt som respekterar de mänskliga rättigheterna.
- Stödja allmän tillgång till rent dricksvatten och sanitet samt betona de mänskliga rättigheterna på dessa områden.
- Minska ojämlikheter genom att främja en icke-diskriminerande tillgång till samhällstjänster, däribland sjukvård och utbildning av god kvalitet till överkomligt pris (också online) och bygga upp kapaciteten hos berörda aktörer att bemöta särskilda behov hos kvinnor, män, hbti-personer, barn, funktionshindrade, migranter, flyktingar och särskilt utsatta personer.

[3] https://www.un.org/en/genocideprevention/about-responsibility-to-protect.shtml.

- Främja lika tillgång till förebyggande hälsovård och rätten till medicinsk behandling när som helst, särskilt i kristider.
- Främja anständiga arbetsvillkor och ett människocentrerat framtida arbetsliv genom en förnyad EU-hållning som säkerställer respekten för de grundläggande principerna och arbetsrätten, rätten till en säker och hälsosam arbetsmiljö samt ett arbetsliv befriat från våld och trakasserier. Främja social dialog samt ratificering och faktisk tillämpning av relevanta konventioner och protokoll från ILO. Stärka ansvarsfull hantering i globala leveranskedjor och tillgången till socialt skydd.
- Förbättra migrerande arbetstagares arbetsvillkor, även genom att undanröja alla former av tvångsarbete och exploatering. Ge egenmakt åt migrerande arbetstagare, i synnerhet kvinnliga sådana, och deras grupper för att de ska kunna försvara sina rättigheter, rapportera missförhållanden, söka rättvisa och organisera opinionsbildning.

II. SKAPA RESILIENTA, INKLUDERANDE OCH DEMOKRATISKA SAMHÄLLEN

Respekten för de mänskliga rättigheterna är ett viktigt inslag i ett resilient, inkluderande och demokratiskt samhälle. Sådana samhällen behöver oberoende massmedier, ansvarsskyldiga institutioner, representativa parlament och engagerade medborgare och erbjuder en säker och möjliggörande kontext för det civila samhället och oberoende medier där dessa kan ta upp problem, påverka politiken, utöva tillsyn över beslutsfattare och ställa dem till svars.

- ***Genomförandemedel:*** *politisk dialog, människorättsdialoger, valövervakningsuppdrag och uppföljning, civila och militära insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, målriktad utbildning för EU-personal vid delegationerna, relevanta EU-riktlinjer för mänskliga rättigheter med särskilda verktyg för att uppnå mål i vissa frågor, tematiska resolutioner i FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott, tematiskt och geografiskt inriktade finansieringsinstrument (relevanta program och projekt), ratificering och tillämpning av relevanta konventioner och fakultativa protokoll från FN, uttalanden om brott mot eller kränkningar av de mänskliga rättigheterna, offentlig diplomati och målriktade kampanjer, konferenser och andra evenemang samt dialog med det civila samhället och andra icke-statliga aktörer.*

A. Stärka demokratiska, ansvarsskyldiga och insynsvänliga institutioner

- Stödja maktfördelningsprincipen, den dömande maktens oberoende och opartiskhet, rättsväsendets effektivitet, kvalitet och ansvarsskyldighet samt det grundlagsfästa skyddet i partnerländerna.
- Förbättra integriteten i valprocesserna genom att stödja oberoende inhemsk valövervakning och deras regionala och internationella nätverk samt stärka valberedningarnas och de offentliga förvaltningarnas kapacitet.
- Följa upp rekommendationerna från EU:s och OSSE:s valövervakningsuppdrag med både politiska verktyg och samarbetsverktyg. Främja en gemensam hållning till

uppföljningen i det internationella valobservatörssamfundet, i synnerhet med Afrikanska unionen och FN.

- Utveckla och förfina metoderna för valövervakning för att kontrollera och bedöma hur sociala medier och annan digital teknik används under valkampanjer i förhållande till internationella normer, i syfte att ha beredskap för och förebygga försök att störa valen.
- Stödja utvecklingen av politiska ramar som ska användas för att se till att de bestämmelser om val och demokratiska processer som gäller off-line även tillämpas online samt bidra till kapacitetsuppbyggnad för att kunna tillämpa dessa bestämmelser. Bygga vidare på EU:s egna ansträngningar i detta hänseende, däribland handlingsplanen mot desinformation[4], kommissionens valpaket[5], uppförandekoden om desinformation[6] och den kommande handlingsplanen för europeisk demokrati.
- Tillhandahålla omfattande bistånd för att förebygga och motverka korruption genom att stödja reformer av den offentliga förvaltningen, effektiva strategier mot korruption och rättsliga ramar, däribland bestämmelser om skydd av visselblåsare, specialiserade organ, parlament, oberoende medier och det civila samhället samt utveckla riktlinjer mot korruption. Stödja ratificering och genomförande av FN:s konvention mot korruption.
- Öka de parlamentariska institutionernas kapacitet att utöva tillsyn, stifta lagar och anta budgetar, även med hjälp av kollegialt utbyte.
- Stödja initiativ för e-demokrati i syfte att öka insynen och ansvarsskyldigheten i den offentliga sektorn och därmed stärka allmänhetens förtroende för myndigheterna.

B. Främja reaktiva, inkluderande, deltagandebaserade och representativa beslutsprocesser

- Öka ett meningsfullt deltagande från kvinnor och ungdomar, i all mångfald, i alla delar av det offentliga livet, bland annat genom att verka för att de inkluderas på valbar plats som företrädare för politiska partier och genom att bygga upp kandidaternas kapacitet.
- Öka de politiska partiernas och tillsynsorganens kapacitet, i synnerhet i konfliktsituationer och övergångssituationer. Stödja allianser och dialog mellan partier i politiska frågor av allmänt intresse.
- Utveckla ett pluralistiskt flerpartisystem och de politiska partiernas kapacitet på ett partineutralt sätt, bistå med tillämpningen av internationella normer för insyn i partifinansiering, intern demokrati och inkluderande arbetssätt vid utnämningen av politiska kandidater och representanter. Stödja utvecklingen av partiövergripande uppförandekodexar som syftar till att förebygga våld i samband med val och

[4] https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf.

[5] https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en#electionsnetwork.

[6] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation.

parlamentens kapacitet att skydda och försvara de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.

- Främja det civila samhällets roll i fråga om tillsyn och ansvarsskyldighet både i den offentliga och den privata sektorn, och främja användningen av onlineteknik.
- Främja aktivt medborgarskap och deltagande i det offentliga och politiska samhällslivet. Göra medborgarutbildningen, även på distans, samt åtgärder för att främja mediekompetensen särskilt inriktade på kvinnor, barn, ungdomar, funktionshindrade, minoriteter, ursprungsbefolkningar och särskilt utsatta personer.

C. Stödja oberoende och pluralistiska massmedier, tillgång till information och bekämpa desinformation

- Stödja lagstiftningsinitiativ för tillgång till information, rätt till skydd av privatlivet och personuppgifter i enlighet med europeiska och internationella normer samt den faktiska tillämpningen av dessa normer och lagar.
- Skydda mediefriheten och mediepluralismen genom att stödja oberoende massmedier och främja tillgången till tillförlitlig information. Stödja oberoende medier, grävande journalistik och det civila samhälle som utövar tillsyn över hur regeringar arbetar och efterlever bestämmelserna om de mänskliga rättigheterna.
- Främja ansträngningar för att motverka desinformation, hatpropaganda, extremistiskt och terrorismrelaterat innehåll, däribland insatser för att öka mediekompetensen och de allmänna it-färdigheterna. Stödja oberoende faktakontroller och undersökningar, undersökande och högkvalitativ journalistik, även på lokal nivå.
- Främja principen om en öppen, säker, ekonomiskt överkomlig, lättillgänglig och icke-diskriminerande tillgång till internet för alla. Bekämpa nedstängning av internet, i synnerhet i samband med val eller kränkningar av mänskliga rättigheter.

D. Stärka en människorättsbaserad och deltagarinriktad inställning till konfliktförebyggande och krishantering

- Stödja inkludering av ungdomar (i synnerhet unga kvinnor) och deras deltagande i alla ansträngningar för att förebygga konflikter samt bygga och bevara fred.
- Öka det civila samhällets gräsrotsorganisationers och medborgarrättsrörelsernas kapacitet att utöva regelbunden tillsyn och dokumentera kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna, även i konfliktsituationer.
- Fortsätta stärka banden mellan de mänskliga rättigheterna, säkerhet och klimatförändringar - varav den sistnämnda är en central hotförstärkare - i politisk dialog, konfliktförebyggande insatser, utvecklingsåtgärder och humanitära åtgärder, samt strategier för att minska risken för katastrofer.
- Genomföra EU:s strategi i fråga om kvinnor, fred och säkerhet.

- Fortsätta ta in aspekter på mänskliga rättigheter, barn och väpnade konflikter i alla led av EU:s svar på konflikter och kriser, i synnerhet vid uppdrag och insatser inom ramen för den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken, medling, reformer av säkerhetssektorn och konfliktförebyggande insatser.
- Intensifiera ansträngningarna för att motverka och hindra allvarliga kränkningar av barn i väpnade konflikter och stödja demobilisering, långsiktig rehabilitering och återanpassning även med hjälp av befintliga FN-system.
- Stärka kopplingen mellan EU:s människorätts- och krishanteringsstrategier och sådana åtgärder som uppdrag och insatser inom ramen för den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken, reformer av säkerhetssektorn samt EU:s strategier för mänskliga rättigheter och demokrati.
- Utveckla EU:s politik för tillbörlig aktsamhet i fråga om de mänskliga rättigheterna för att säkerställa att EU:s stöd till säkerhetssektorn, även via uppdrag och insatser inom ramen för den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken, följer bestämmelserna om mänskliga rättigheter och internationella humanitära bestämmelser när de är tillämpliga.
- Fortsätta tillhandahålla särskilda internationella moduler om humanitär rätt i utbildningen för tredjeländers väpnade styrkor via Europeiska unionens militära utbildningsuppdrag.

III. FRÄMJA ETT GLOBALT SYSTEM FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH DEMOKRATI

Främja ett globalt system för mänskliga rättigheter och demokrati i centrum för EU:s åtaganden för att stärka multilateralismen. EU:s strategiska svar på en föränderlig internationell miljö är att stärka konsekvensen och enheten i multilaterala forum, vidga och fördjupa bilaterala partnerskap och bygga nya koalitioner mellan regioner.

- ***Genomförandemedel:*** *politisk dialog, människorättsdialoger, sektorsdialoger, övervakningsuppdrag inom ramen för den särskilda stimulansordningen för hållbar utveckling och gott styre (GSP+)/ordningen allt utom vapen, tematiskt och geografiskt inriktade resolutioner i FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott, tematiskt och geografiskt inriktade finansieringsinstrument (relevanta program och projekt), främja ratificering och tillämpning av relevanta konventioner och fakultativa protokoll från FN och ILO, påverkansarbete för att öka uppmärksamheten på hur miljöförstöring och klimatförändringar påverkar mänskliga rättigheter, målriktad utbildning för EU-personal vid delegationerna, verktygslåda för en rättighetsbaserad hållning som omfattar alla mänskliga rättigheter inom ramen för EU:s utvecklingssamarbete, uttalanden om brott mot eller kränkningar av de mänskliga rättigheterna, démarcher,*

offentlig diplomati och målriktade kampanjer, konferenser och andra evenemang samt dialog med det civila samhället, andra icke-statliga aktörer och näringslivet.

A. Multilateralt samarbete

- Skapa ett mer flexibelt nätverk av partners, även med hjälp av selektiva diskussioner i vissa frågor. Rikta sig till nya partners, prioritera koalitioner med regionala grupper i fråga om vissa resolutioner och stärka banden till likasinnade länder.
- Diskutera på ett tidigt stadium med nya medlemmar i FN:s råd för mänskliga rättigheter som inte stödjer resolutioner avseende vissa länder eller frågor.
- Öka det strategiska samarbetet med kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, såväl centralt som via lokalkontoren.
- Stödja effektivitet och ändamålsenlighet i FN:s råd för mänskliga rättigheter och säkerställa bättre samordning med arbetet i FN:s generalförsamlings tredje utskott och synergi med andra multilaterala människorättsforum.
- Stödja det civila samhällets deltagande i multilaterala människorättsforum.

B. Regionala partnerskap

- Stärka det strategiska partnerskapet med Europarådet (även Venedigkommissionen) och OSSE för att öka konsekvensen och komplementariteten via utvalt och diversifierat samarbete.
- Stärka det regionala samarbetet med Afrikanska unionen, Amerikanska samarbetsorganisationen, Sydostasiatiska nationers förbund, Asien-Europa-mötet, Arabförbundet och Islamiska samarbetsorganisationen.
- Stödja och uppmuntra peer-learning för regionala människorättsinstitutioner, däribland domstolar för mänskliga rättigheter och oberoende nätverk av människorättsinstitutioner.

C. Bilateralt samarbete

- Säkerställa kopplingar och synergier mellan EU:s bilaterala och multilaterala förbindelser (däribland politisk dialog, människorättsdialoger, sektorsdialoger, övervakning av mänskliga rättigheter och arbetsrelaterade rättigheter inom ramen för det allmänna preferenssystemet samt arbetsrelaterade rättigheter inom ramen för frihandelsavtal). Fortsätta fokusera på uppföljning.
- Kartlägga och följa upp konkreta åtgärder i alla etapper av dialoger om de mänskliga rättigheterna och samråd med partnerländerna, med särskild hänsyn till övervakningsmålen för GSP+/ordningen allt utom vapen, i dialog med de länder som omfattas av det allmänna preferenssystemet.
- Stärka genomförandet av bestämmelser om mänskliga rättigheter i EU:s handelspolitik, även via det allmänna preferenssystemet och genom att främja arbetsrelaterade rättigheter inom ramen för frihandelsavtal. Använda övervakningsmekanismernas fulla

potential och ytterligare främja öppenhet, medvetenhet och engagemang i förhållande till aktörerna.

- Utnyttja synergier mellan politiska dialoger och sektorsdialoger, även om budgetstöd, för att främja de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstatsprincipen i partnerländerna.
- Systematiskt inkludera principer och normer för mänskliga rättigheter i EU:s bilaterala och regionala samarbete genom att stärka och förnya metoderna i verktygslådan: en rättighetsbaserad hållning som omfattar alla mänskliga rättigheter inom ramen för EU:s utvecklingssamarbete[7].

D. Det civila samhället och nationella människorättsorganisationer

- Fördjupa engagemanget och öka stödet för ett pluralistiskt civilsamhälle, däribland människorättsförsvarare, arbetsmarknadens parter, oberoende mediesammanslutningar och journalister, den akademiska världen, jurister och organisationer för humanitärt bistånd för att försvara deras rätt att utöva sin verksamhet utan påtryckningar, diskriminering eller våld.
- Stödja oberoende nationella institutioner och kommissioner för mänskliga rättigheter, ombudsmän och jämställdhetsorgan i enlighet med Paris- och Venedigprinciperna och engagera sig med dem inom ramen för människorättsdialoger.
- Främja strukturade och regelbundna dialoger mellan statliga aktörer, det civila samhället (inklusive arbetsmarknadens parter) och det internationella samfundet.
- Stödja och stärka långsiktiga partnerskap med det civila samhällets aktörer och människorättsliga eller samhälleliga rörelser även genom att göra fullt bruk av möjligheterna att finansiera gräsrotsorganisationer.

E. Näringslivet

- Samarbeta med näringslivet när det gäller respekten och främjandet av mänskliga rättigheter, insatser mot korruption och goda metoder i fråga om företagens sociala ansvar, tillbörlig aktsamhet, ansvarsskyldighet och tillgång till rättsmedel på ett inkluderande sätt (t.ex. med avseende på leveranskedjor och nolltolerans för barnarbete).
- Stärka engagemanget, däribland genom ökad samordning mellan relevanta avdelningar vid kommissionen, den europeiska utrikestjänsten, Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter och medlemsstaterna, för att aktivt främja och stödja partnerländernas ansträngningar att genomföra FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, bland annat via nationella handlingsplaner och relevanta riktlinjer för tillbörlig aktsamhet.
- Stödja flerpartsprocesser för att utveckla, genomföra och stärka normer för affärslivet, de mänskliga rättigheterna och tillbörlig aktsamhet samt samarbetamed

[7] http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT.

utvecklingsbankerna och internationella finansinstitutioner. Främja regionala projekt, peer learning och utbyte av goda metoder.

- Öka näringslivets engagemang för att skapa anständiga arbetstillfällen, hållbar utveckling och därmed sammanhängande insatser för att påverka leveranskedjan.
- Utveckla verktyg och utbildningsmaterial om affärer och mänskliga rättigheter, ansvarsfull företagsamhet, dialog mellan det offentliga och det privata samt tillbörlig aktsamhet i fråga om de mänskliga rättigheterna för att göra det möjligt för EU:s delegationer att intensifiera sitt engagemang när det gäller näringslivet och de mänskliga rättigheterna.

F. Efterlevnad av internationella människorättsliga bestämmelser och den humanitära rätten

- Stärka effektiviteten i FN:s system med konventionsorgan för mänskliga rättigheter och övervakningsmekanismen för ILO:s normer.
- Fortsätta förespråka och stödja initiativ för att stärka efterlevnaden av internationell humanitär rätt och slå vakt om det humanitära utrymmet.
- Stödja den internationella brottmålsdomstolen som en grundläggande förutsättning för att motverka straffrihet och bygga nätverk för att främja Romstadgans universalitet och integritet samt principen om komplementaritet.

IV. UTNYTTJA MÖJLIGHETER OCH BEMÖTA UTMANINGAR SOM NY TEKNIK MEDFÖR

Digital teknik bör vara människocentrerad. Ny teknik kan väsentligt bidra till att skydda och främja de mänskliga rättigheterna och demokratin genom att underlätta och effektivisera allmänhetens deltagande, öka tillgången till samhällstjänster, göra det lättare att bevisa kränkningar och brott samt stödja onlineaktivism. Men tekniken kan också få negativa effekter, till exempel genom at underlätta tillgången till vissa typer av olagligt innehåll, och detta måste motverkas.

- ***Genomförandemedel:*** *politisk dialog, människorättsdialoger, tematiskt och geografiskt inriktade finansieringsinstrument (relevanta program och projekt), multilaterala och regionala insatser, målriktad utbildning för EU-personal vid delegationerna, offentlig diplomati och målriktade kampanjer, konferenser och andra evenemang samt dialog med det civila samhället, andra icke-statliga aktörer och näringslivet.*

A. Kapacitetsuppbyggnad och effektiv övervakning

- Diskutera med regeringar, det civila samhället, näringslivet och FN-organ om hur ramverket för de mänskliga rättigheterna kan stärkas i vår digitala epok.

- Övervaka den möjliggörande potentialen i ny teknik, även artificiell intelligens (AI), och de utmaningar den kan innebära för de mänskliga rättigheterna och demokratin internationellt och nationellt.
- Öka utbytet och utveckla utbildningen av EU:s personal om användningen av digital teknik och AI och hur de påverkar de mänskliga rättigheterna och demokratiska processerna.
- Utbyta bästa praxis om hur man kan motverka desinformation, hatpropaganda, extremistiskt och terrorismrelaterat innehåll, däribland insatser för att öka mediekompetensen och de allmänna it-färdigheterna.
- Undersöka hur lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder avseende IKT kan främja de mänskliga rättigheterna och demokratin. Främja internationellt utbyte om goda teknikregleringsmetoder i fråga om mänskliga rättigheter.

B. Främja mänskliga rättigheter och demokrati i förhållande till it och artificiell intelligens

- Stödja utveckling, utvärdering och genomförande av relevanta ramar och internationella normer som skyddar mänskliga rättigheter och demokratin i en digital miljö, och hålla breda samråd även med plattformsleverantörer och det civila samhället. Främja tillbörlig aktsamhet i fråga om de mänskliga rättigheterna (även via riskreduceringplaner) och effektiva konsekvensbedömningar avseende mänskliga rättigheter.
- Engagera sig i flerpartsprocesser som inriktas på ramarna för mänskliga rättigheter online.
- Tillhandahålla kapacitetsuppbyggnad och annat stöd för att ge nationella myndigheter möjligheter att utveckla och genomföra relevanta internationella normer effektivt online (t.ex. avseende skydd av barn). Diskutera med datavetare och andra berörda experter i detta syfte. För att undvika kryphål i skyddet bör nationella lagar och andra författningar om digitala frågor återspegla internationella bestämmelser och lagar om mänskliga rättigheter.
- Främja individers rätt till skydd av privatlivet och personuppgifter, även i den digitala sfären och med avseende på oproportionerlig tillgång och kontroll från myndigheternas sida. Främja samsyn kring en hög skyddsnivå med utgångspunkt i sådana positiva exempel som den allmänna dataskyddsförordningen. Främja anslutningen till Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter .
- Främja EU-åtgärder och stödja globala och regionala ansträngningar för att säkerställa respekten för mänskliga rättigheter och demokratiska principer i samband med

utvecklingen av artificiell intelligens med utgångspunkt i EU:s egen framväxande hållning till etisk AI[8].

- Intensifiera ansträngningarna att skörda frukterna av ny teknik för det civila samhället, däribland online- och distansutbildning, med särskild inriktning på att minska riskerna för människorättsförsvarare.
- Stödja ansträngningar för att skydda yttrandefrihet, mediefrihet och pluralism online.
- Främja allas tillgång till teknik, även funktionshindrade, redan när ny teknik utformas, och detta inom alla sektorer, även i utbildningssektorn.
- Säkerställa ansvarsskyldighet avseende användningen av teknik, även när det gäller laglig tillgång till elektroniska uppgifter i bevissyfte.

V. NÅ RESULTAT GENOM SAMVERKAN

Den här handlingsplanen ger EU möjlighet att bemöta framväxande utmaningar genom fokuserade åtgärder och samordnade ansträngningar. Handlingsplanens genomförande och övervakningen av genomförandet bör fastställas i en bredare dialog med aktörerna. EU-institutionerna och medlemsstaterna kommer att arbeta tillsammans för att genomföra den enligt en gemensam strategi, var och en inom ramen för sin behörighet enligt fördragen, och genom att utbyta goda metoder och kunskaper. Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter är en nyckelaktör på det politiska planet och kommer att ha en central roll för att styra genomförandet av handlingsplanen för att göra hållbara framsteg. Europaparlamentet har en särskild och viktig roll när det gäller främjandet av de mänskliga rättigheterna och demokratin. EU:s delegationer och kontor och medlemsstaternas ambassader kommer att ha en ledande roll för att skydda de mänskliga rättigheterna och genomföra handlingsplanen nationellt. Det civila samhällets organisationer globalt, i EU och nationellt är också viktiga samarbetspartners.

A. Genomförande och utvärdering

- Följa framstegen med att uppfylla målen i denna handlingsplan, med full hänsyn till målen för hållbar utveckling, framför allt via den tematiskt inriktade delen av EU:s årsrapport *Mänskliga rättigheter och demokrati i världen*. Anpassa rapportens struktur för att återspegla genomförandet av prioriterade åtgärder.
- Genomföra en halvtidsutvärdering av hur handlingsplanen genomförts.
- Anordna regelbundna diskussioner i rådet om goda metoder och om EU-institutionernas och medlemsstaternas framsteg med att genomföra handlingsplanen, bland annat mot bakgrund av diskussionerna och genomförandet av EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter.

[8] Europeiska kommissionen, vitbok om artificiell intelligens – En europeisk strategi för spetskompetens och förtroende, COM(2020) 65 final av den 19 februari 2020.

- Säkerställa att länderstrategierna för mänskliga rättigheter och demokrati återspeglar handlingsplanens prioriterade åtgärder, med hänsyn till den lokala situationen i varje land.
- Följa upp Europaparlamentets resolutioner och debatter som är relevanta för genomförandet av handlingsplanen.
- Diskutera regelbundet med det civila samhället om det övergripande genomförandet av handlingsplanen och anordna ett särskilt årligt samråd.
- Bredda räckvidden för den nya verktygslådan för en rättighetsbaserad hållning som omfattar alla mänskliga rättigheter inom ramen för EU:s utvecklingssamarbete och som tillämpas på alla EU-program för yttre åtgärder samt vidareutveckla gemensamma rättighetsbaserade initiativ med medlemsstaterna, även med hjälp av gemensamma program.

B. Offentlig diplomati och strategisk kommunikation

- Bygga effektiva nätverk på sociala medier för djupare engagemang, delning av innehåll och uppmärksamhet från influerare för att öka medvetenheten och driva på opinionsbildningen.
- Kommunicera om politik och initiativ som är relevanta, med hänsyn tagen till den allmänna opinionen och landets språk, med användning av kampanjbetonade teman.
- Kartlägga metoder för att mäta den offentliga diplomatins och kampanjernas verkningsgrad och utveckla det innehåll som går fram bäst och de kanaler som fungerar bäst för att kommunicera med allmänheten.
- Kartlägga och ytterligare främja goda exempel på förverkligandet av mänskliga rättigheter och utnyttja deras potential att underlätta fortsatta positiva förändringar i praktiken när det gäller de mänskliga rättigheterna.